

Sprawozdanie z realizacji
Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
Gminy Dobra na lata 2024-2027
za okres 2024-2025

Sierpień 2026

Spis treści

1. Podstawa opracowania sprawozdania.....	3
2. Dotacje na sfinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków i położonych na terenie Gminy Dobra w latach 2024-2025	3
2.1. Samorząd Gminny - Gmina Dobra	4
2.2. Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego.....	6
2.3. Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie	8
2.4. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	8
3. Rządowy Program Odbudowy Zabytków – Polski Ład.....	9
4. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Dobra	12
5. Inne działania podjęte przez Gminę Dobra w ramach realizacji GPONZ Gminy Dobra na lata 2024-2027 w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2025 r.	13
Podsumowanie	19
Spis tabel:.....	20
Spis fotografii:	20

1. Podstawa opracowania sprawozdania

Rada Gminy Dobra Uchwałą Nr LI/680/2024 z dnia 25 kwietnia 2024 r. przyjęła Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Dobra na lata 2024-2027, zwany dalej GPONZ. Program obejmuje szerokie spektrum zagadnień związanych z dziedzictwem kulturowym Gminy Dobra, od analizy kontekstu historycznego i zasobu materialnego dziedzictwa kulturowego, poprzez prawne i finansowe aspekty jego funkcjonowania, po wytyczenie celów i określenie zadań, w tym zakresie tematycznym na okres czterech lat. Program stanowi dokument uzupełniający w stosunku do innych dokumentów planistycznych i aktów prawa miejscowego.

Program zakłada poprawę stanu zachowania zabytków w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej gminy, realizacji zadań związanych z ochroną dóbr kultury i wzmacnianiem tożsamości lokalnej mieszkańców gminy. GPONZ stanowi dokument określający działania organizacyjno-finansowe i upowszechniające wiedzę o zabytkach oraz poprawę edukacji związanej z opieką nad dziedzictwem kulturowym gminy. Niniejsze sprawozdanie z realizacji GPONZ ma przedstawić i zanalizować wyniki podejmowanych bieżących działań w tym obszarze tematycznym na różnych poziomach organizacyjnych, zbierać dane o zachodzących zmianach oraz stanowić przesłankę do wzmocnienia lub modyfikowania zadań w programie na kolejne lata.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2024 r., poz. 1292 z późn.zm.) wójt sporządza co dwa lata sprawozdanie z realizacji GPONZ, który przedstawia się radzie gminy.

2. Dotacje na sfinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków i położonych na terenie Gminy Dobra w latach 2024-2025

Do podstawowych narzędzi prowadzenia oceny realizacji GPONZ może być wykorzystany wskaźnik produktu, który z zasady definiowany jest jako rzeczy materialne, które powstają w ramach realizacji jakiegoś zadania dzięki zaangażowaniu w zadanie środków finansowych, rzeczowych itp.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* obowiązek opieki nad zabytkami, finansowanie prac konserwatorskich,

restauratorskich i robót budowlanych spoczywa na ich właścicielach lub posiadaczach (mających tytuł prawny do obiektu). W związku z tym, że koszty większości koniecznych do wykonania prac przy zabytkach przekraczają możliwości finansowe właścicieli lub posiadaczy zabytków, możliwe jest dofinansowanie prac ze środków krajowych (będących w dyspozycji administracji rządowej lub samorządowej) bądź zagranicznych.

2.1. Samorząd Gminny - Gmina Dobra

Gmina Dobra w ramach realizacji GPONZ od lat dofinansowuje remonty zabytków wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenie gminy. Większość z nich to obiekty sakralne, np. wybudowane w XIII w. kościoły w Buku, Dobrej, Mierzynie, Wąwelnicy i Wołczkowie lub datowane na XIV w.– XIX w. kościoły w Kościeńcu i kościoły w Stolcu. Zachowanie dobrego stanu zabytków jest jednym z priorytetowych zadań określonych w GPONZ Gminy Dobra.

Zasady udzielania dotacji właścicielom lub posiadaczom zabytku umiejscowionego na terenie Gminy Dobra na sfinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków w okresie sprawozdawczym 2024-2025 określała Uchwała Nr XXII/302/2021 Rady Gminy Dobra z dnia 25 marca 2021 r. *w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej z budżetu Gminy Dobra na finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków*. W latach 2024-2025 zgodnie z Uchwałą Nr IV/31/2024 Rady Gminy Dobra z dnia 20 czerwca 2024 r. *w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w 2024 r.* i Uchwałą Nr XIX/158/2025 Rady Gminy Dobra z dnia 18 września 2025 r. *w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w 2025 r.* z budżetu Gminy Dobra dofinansowano prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego, na łączną kwotę 220.000,00 zł. Szczegółowy zakres prac, na które przyznano przedmiotowe dotacje przedstawiają Tabele nr 1 i 2.

INSTYTUCJA	CEL	KWOTA
Parafia Rzymskokatolicka p.w. Chrystusa Króla Wszechświata w Dołujach.	Odgrzybianie ściany frontowej (z zastosowaniem odpowiednich preparatów grzybobójczych), oczyszczanie ścian, impregnacja ścian kościoła filialnego p.w. MB Fatimskiej w Końcinie.	40.000,00 zł
Parafia Rzymskokatolicka p.w. M.B. Szkaplerznej w Wołczkowie.	Konserwacja zachowawcza i prace zabezpieczające elementy drewniane i konstrukcyjne górnego poziomu wieży w kościele w Wołczkowie.	40.000,00 zł
Parafia Rzymskokatolicka p.w. M.B. Bolesnej w Mierzynie.	Kolejny etap rewitalizacji cmentarza wraz z zabytkowym drzewostanem wokół kościoła w Mierzynie.	40.000,00 zł
Parafia Rzymskokatolicka p.w. M.B. Królowej Świata w Dobrej.	II etap prac konserwatorskich i restauratorskich barokowego ołtarza kościoła w Dobrej.	40.000,00 zł
	RAZEM	160.000,00 zł

Tabela 1. Dotacje celowe z budżetu Gminy Dobra przekazane w 2024 r. na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich oraz roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, na podstawie Uchwały Nr IV/31/2024 Rady Gminy Dobra z dnia 20 czerwca 2024 r.
Źródło: opracowanie własne.

INSTYTUCJA	CEL	KWOTA
Parafia Rzymskokatolicka p.w. M.B. Królowej Świata w Dobrej.	Prace przy podłodze empory muzycznej kościoła w Dobrej.	10.000,00 zł
Parafia Rzymskokatolicka p.w. Chrystusa Króla Wszechświata w Dołujach.	Usunięcie starego tynku oraz powłoki malarskiej, oczyszczanie i odgrzybianie ścian, uzupełnienie tynku, malowanie ścian wewnętrznych kościoła filialnego p.w. MB Fatimskiej w Końcinie.	10.000,00 zł
Parafia Rzymskokatolicka p.w. M.B. Częstochowskiej w Wąwelnicy.	Przeprowadzenie prac związanych z oczyszczaniem, naprawą i wymianą uszkodzonych elementów drewnianych więźby, poszycia i desek, wzmocnienie połączeń i zabezpieczenie specjalistycznymi preparatami przed wilgocią, owadami i grzybami.	10.000,00 zł
Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Urszuli Ledóchowskiej w Buku.	Zagospodarowanie wód opadowych, wykonanie kanalizacji deszczowej (odcinek od strony elewacji południowej) kościoła p.w. Św. Antoniego Padewskiego w Buku (II etap).	10.000,00 zł
Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Urszuli Ledóchowskiej w Buku.	Remont odcinka ściany w szczycie elewacji zachodniej przyległej do wieży kościoła filialnego p.w. Św. Maksymiliana Marii Kolbego w Stolcu.	10.000,00 zł

Parafia Rzymskokatolicka p.w. M.B. Bolesnej w Mierzynie.	Renowacja murów okalających plac przykościelny i kościół w Mierzynie.	10.000,00 zł
	RAZEM	60.000,00 zł

Tabela 2. Dotacje celowe z budżetu Gminy Dobra przekazane w 2025 r. na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich oraz roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków na podstawie Uchwały Nr XIX/158/2025 Rady Gminy Dobra z dnia 18 września 2025.
Źródło: opracowanie własne.

Ponadto Rada Gminy Dobra Uchwałą Nr XVII/149/2025 z dnia 26 czerwca 2025r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Polickiemu udzieliła z budżetu Gminy Dobra pomocy finansowej Powiatowi Polickiemu w wysokości 15.000,00 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie zadania własnego w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, tj. dofinansowanie prac renowacyjnych i konserwatorskich przy historycznym pomniku Jürgena Berndta von Ramin w miejscowości Stolec.

2.2. Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego

W 2025 r. Powiat Policki na podstawie Uchwały Nr VIII/105/25 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 kwietnia 2025 r. w sprawie udzielenia dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego otrzymał dotację celową w wysokości 150.000,00 zł na wykonanie II etapu prac budowlano-konserwatorskich pomnika nagrobnego Jürgena Berndta von Ramin znajdującego się na działce nr 4/2 w miejscowości Stolec położonej w granicach administracyjnych gminy Dobra. Dzięki dotacji Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego Starosta Policki mógł kontynuować gruntowny remont i renowację tego malowniczego i unikatowego zabytku, dzięki którym ten niepowtarzalny obelisk zostanie zachowany dla przyszłych pokoleń.

Gmina Dobra w 2025 r. także wzięła udział w naborze wniosków ogłoszonym przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego starając się o przyznanie dotacji na prace konserwacyjne, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiekcie, którego jest właścicielem, wpisanym do Gminnej Ewidencji Zabytków

Gminy Dobra pn. Remiza – Trafostacja, położonym w miejscowości Stolec, na działce nr 63/2. Jednakże wniosek Gminy Dobra nie został rozpatrzony pozytywnie.

Fot. 1. Prace konserwatorskie przy pomniku Jürgena Berndta von Ramin w Stolcu.

Źródło: www.dobraszczecinska.pl

Fot. 2. Fotografia przedstawiająca Remizę – Trafostację w Stolcu – I miejsce w konkursie fotograficznym pn. „Zabytki Gminy Dobra w obiektywie” w 2024 r. Autor: K. Chomiuk.

2.3. Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie

Na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* wsparcie z budżetu państwa może być udzielone, po złożeniu wniosku przez wnioskodawcę do wojewódzkiego urzędu ochrony zabytków właściwego dla miejsca położenia zabytku. Wnioski do Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace planowane należy składać do 28 lutego roku, w którym ma być udzielona dotacja. Wielkość udzielanych dotacji zależy od liczby zgłoszonych wniosków i wartości środków przyznanych WKZ na ten cel, zwykle nie przekracza 50 % wartości całości prac. Wnioski o refundację poniesionych nakładów na prace wykonane w ciągu trzech ubiegłych lat można składać do 30 czerwca każdego roku - po zakończeniu wszystkich prac wymienionych w zezwoleniu WKZ. Szczegółowe zasady określone są w Procedurach ZWKZ. W 2024 r. ZWKZ w Szczecinie przyznał Starostwu Powiatowemu w Policach środki finansowe w kwocie 40.000,00 zł na wykonanie I etapu prac konserwatorsko-budowlanych pomnika Jürgena Berndta von Ramin w Stolcu.

2.4. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ochrona polskich zabytków jest jednym z priorytetów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dlatego od 2016 r. budżet Programu „Ochrona zabytków” jest systematycznie zwiększany, odnotowując rekordowe zainteresowanie wnioskodawców. Strategicznym celem dotacji udzielanych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków nieruchomych i ruchomych oraz ich udostępnianie na cele publiczne. Niestety w latach 2024-2025 żaden z zabytków wpisanych do rejestru na terenie gminy Dobra nie otrzymał takich środków finansowych. Wśród wnioskodawców z terenu gminy w 2024 r. i 2025 r. znalazła się Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Urszuli Ledóchowskiej wnioskująca o środki na prace remontowe kościoła filialnego p.w. Św. Maksymiliana Marii Kolbe w Stolcu i na remont drewnianego szkieletu wnętrza wieży i schodów wewnętrznych (nakaz PINB) kościoła pw. Św. Antoniego Padewskiego w Buku.

3. Rządowy Program Odbudowy Zabytków – Polski Ład

Rządowy Program Odbudowy Zabytków – Polski Ład ustanowiony Uchwałą Nr 232/2022 Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2022 r. umożliwiał właścicielom pozyskanie środków finansowych przeznaczonych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Dobra, położonych w granicach administracyjnych gminy Dobra na mocy Uchwały Rady Gminy Dobra Nr XLVI/600/2023 z dnia 26 października 2023 r. w *sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.*

O udzielenie dotacji mogła ubiegać się osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna posiadające tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego, zwana dalej „beneficjentem”. Dotacja była wypłacana beneficjentowi po podpisaniu umowy o udzielenie dotacji z Gminą Dobra, na podstawie promes udzielonych Gminie Dobra przez Bank Gospodarstwa Krajowego, po zakończeniu realizacji zadania lub jego wydzielonego etapu oraz po otrzymaniu przez Gminę Dobra dofinansowania w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.

W ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków – Polski Ład w latach 2024-2025 Rada Gminy Dobra podjęła następujące Uchwały:

- 1) Uchwała Nr LI/681/2024 Rady Gminy Dobra z dnia 25 kwietnia 2024 r. zmieniająca Uchwałę Nr XLVI/607/2023 z dnia 26 października 2023 r. w *sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków;*
- 2) Uchwała Nr LI/682/2024 Rady Gminy Dobra z dnia 25 kwietnia 2024 r. zmieniająca Uchwałę Nr XLVI/608/2023 z dnia 26 października 2023 r. w *sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane*

przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków;

- 3) *Uchwała Nr VI/38/2024 r. Rady Gminy Dobra z dnia 30 sierpnia 2024 r. zmieniająca Uchwałę Nr XLVI/607/2023 z dnia 26 października 2023 r. w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków;*
- 4) *Uchwała Nr VI/39/2024 r. Rady Gminy Dobra z dnia 30 sierpnia 2024 r. zmieniająca Uchwałę Nr XLVI/608/2023 z dnia 26 października 2023 r. w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.*

Zgodnie z Uchwałą Nr VI/38/2024 r. Rady Gminy Dobra z dnia 30 sierpnia 2024r. i Umową Nr 460/2024 z dnia 3 września 2024 r. Gmina Dobra udzieliła w latach 2024-2025 dotacji Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Św. Urszuli Ledóchowskiej w Buku w kwocie 3.326.494,42 zł, w tym 3.259.964,53 zł ze środków uzyskanych z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków - Polski Ład oraz 66.529,89 zł ze środków własnych. Nazwa inwestycji, według złożonego wniosku o dofinansowanie to "Renowacja kościoła parafialnego p.w. Św. Urszuli Ledóchowskiej w Buku", a zakres jej prac obejmował: remont drewnianego stropu z częściową wymianą belek stropowych, deskowanie stropu wraz z impregnacją owadobójczą, grzybobójczą i przeciwpożarową, remont więźby dachowej nawy kościoła i zakrystii, z częściową impregnacją ścian, wymianę pokrycia dachowego (dachówka karpiówka) wraz z odwodnieniem dachu, montaż instalacji odgromowej nad nawą kościoła i zakrystii, wymianę zniszczonej konstrukcji ryglowej wieży z impregnacją przemurowania, wzmocnienie pęknięć muru poprzez „zszywanie” prętami stalowymi i wymianę spoin, tynkowanie elewacji wieży i zakrystii.

Fot. 3. Kościół p.w. Św. Antoniego Padewskiego w Buku po przeprowadzeniu prac konserwatorskich w latach 2024-2025. Autor: S. Hałajda.

W związku z Uchwałą Nr VI/39/2024 r. Rady Gminy Dobra z dnia 30 sierpnia 2024 r. i Umową Nr 461/2024 z dnia 3 września 2024 r. Gmina Dobra udzieliła w latach 2024 -2025 dotacji Parafii Rzymskokatolickiej p.w. M.B. Królowej Świata w Dobrej w kwocie 1.120.000 zł, w tym 1.097.600,00 zł ze środków uzyskanych z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków – Polski Ład oraz 22.400 zł ze środków własnych. Nazwa inwestycji według złożonego wniosku o dofinansowanie to: „Renowacja wnętrza kościoła w Dobrej”, a zakres jej prac obejmował kompleksowe prace konserwatorskie i remontowe wnętrza kościoła w celu poprawy stanu technicznego obiektu zabytkowego, zapewnienia jego bezpiecznego użytkowania oraz zachowania wartości historycznych i artystycznych. W pierwszym etapie usunięto starą, zniszczoną posadzkę, zastępując ją nową z kafli ceramicznych. W kolejnym etapie usunięto zmurzałe i odspojone tynki wewnętrzne, a w ich miejsce nałożono nowe tynki wapienno-trasowe z zastosowaniem metody natryskowej. Równolegle przeprowadzono konserwację drewnianego epitafium polichromowanego i złoczonego. Ostatnim etapem była realizacja nowej instalacji elektrycznej wykonanej zgodnie z obowiązującymi normami bezpieczeństwa przy jednoczesnym zminimalizowaniu ingerencji w substancję zabytkową.

Fot. 4. Odrestaurowane wnętrze kościoła p.w. M.B. Królowej Świata w Dobrej.
Źródło: www.dobraszczecinska.pl

Zadania inwestycyjne w kościele w Buku i w Dobrej zakończono w terminie, osiągając zamierzone cele jakim była poprawa ich stanu technicznego i estetycznego, a przede wszystkim zabezpieczenie ich wartości zabytkowych dla przyszłych pokoleń. Renowacje kościołów to ważne inwestycje w zachowanie lokalnego dziedzictwa, historii, tradycji i kultury.

4. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Dobra

Przyjęta Zarządzeniem Wójta Gminy Dobra nr 150/2019 z dnia 18 września 2019 r. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Dobra, zwana dalej GEZ pozwala na monitorowanie prac podejmowanych przy obiektach zabytkowych znajdujących się na terenie Gminy Dobra. Prace remontowe i budowlane przy obiektach wpisanych do GEZ planowane przez właścicieli są zgłaszane do zaopiniowania przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie, a właściciele obiektów zabytkowych są informowani, że zachowanie zabytku we właściwym stanie technicznym, estetycznym i funkcjonalnym leży w interesie społecznym, a wszelkie zmiany i ingerencje w istniejącą architekturę obiektu, mające wpływ na jego wygląd zewnętrzny (bryłę, kompozycję i detal architektoniczny elewacji) nie powinny mieć negatywnego wpływu na wartości, które podlegają ochronie.

Zarządzeniem Wójta Gminy Dobra Nr 182/2024 z dnia 7 października 2024 r. (zgodnie z uzgodnieniami z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie) wyłączona została karta adresowa obiektu pod nazwą *Młyn 23A* (w zespole folwarcznym), położonego na działce nr 287/25 w miejscowości Dobra w związku z utratą jego wartości zabytkowych, historycznych i naukowych w wyniku przeprowadzonych prac remontowych.

Zarządzeniem Wójta Gminy Dobra Nr 13/2025 z dnia 16 stycznia 2025 r. (zgodnie z uzgodnieniami z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie) wyłączona została karta adresowa obiektu pod nazwą *Dom Nr 51*, położonego na działce nr 298/3, obręb Mierzyn 3, w miejscowości Mierzyn w związku z utratą jego wartości zabytkowych, historycznych i naukowych w wyniku przeprowadzonych prac remontowych.

5. Inne działania podjęte przez Gminę Dobra w ramach realizacji GPONZ Gminy Dobra na lata 2024-2027 w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2025 r.

W GPONZ Gminy Dobra na lata 2024-2027 zostały określone zadania dodatkowe, związane m.in. ze zwiększeniem atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz lepszą ekspozycją poszczególnych zabytków i walorów krajobrazu kulturowego, a także z popularyzacją wiedzy o ochronie zabytków, dziedzictwie kulturowym i historii lokalnej wśród mieszkańców gminy. W okresie sprawozdawczym wśród działań prowadzonych przez Gminę Dobra i inne podmioty z nią współpracujące wymienić należy następujące inicjatywy:

- 1) publikowanie informacji o działaniach Gminy podjętych w ramach realizacji GPONZ Gminy Dobra na lata 2024-2027 na stronie internetowej Urzędu Gminy Dobra (zakładka ZABYTKI), na której gromadzone są dokumenty, informacje i materiały promujące zabytki Gminy Dobra;
- 2) aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Dobra przyjętej Zarządzeniem Wójta Gminy Dobra Nr 150/2019 z dnia 18 września 2019 r.;
- 3) aktualizacja opracowanego w 2023 r. Gminnego Planu Ochrony Zabytków na Wypadek Konfliktu Zbrojnego i Sytuacji Kryzysowych dla Gminy Dobra

uzgodnionego z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie i Starostą Polickim;

- 4) bieżące utrzymanie porządku na terenie Lapidarium w Dołujach wpisanego do rejestru zabytków pod nr A-1566 oraz bieżące utrzymanie pomników, obelisków i tablic pamiątkowych na terenach administrowanych przez Gminę;
- 5) podejmowanie działań w celu pozyskania zewnętrznych środków finansowych na remont ratunkowy budynku pn. Remiza - Trafostacja położonego w Stolcu na działce nr 63/2, wpisanego do GEZ Gminy Dobra. Tutaj należy podkreślić, że pozyskanie środków zewnętrznych jest utrudnione, gdyż obiekt nie jest wpisany do rejestru zabytków, a jedynie do GEZ co znacznie ogranicza możliwości aplikacji do wielu programów dotacyjnych;
- 6) ogłoszenie w 2024 r. pierwszego konkursu fotograficznego pn. „Zabytki Gminy Dobra w obiektywie”, którego celem było propagowanie wiedzy o zabytkach gminy, rozbudzanie i pogłębianie zainteresowań jej historią, szczególnie funkcjonującą w lokalnej i regionalnej świadomości społecznej, popularyzacja zasobów dziedzictwa kulturowego, podniesienie świadomości społecznej w zakresie ochrony zabytków, wzmocnienie aktywności środowisk lokalnych, promocja walorów kulturowych gminy, edukacja regionalna, podniesienie poziomu wiedzy o dziedzictwie kulturowym, zorganizowanie wystawy prac konkursowych promujących zabytki na terenie gminy. Jury konkursu powołane Zarządzeniem Wójta Gminy Dobra Nr 193/2024 z dnia 28 października 2024 r. oceniło 22 prace konkursowe i przyznało trzy nagrody (miejsca od I do III) oraz dodatkowo dwa wyróżnienia;

Fot. 5. Fotografie zgłoszone do konkursu fotograficznego „Zabytki Gminy Dobra w obiektywie” 2024 r.

Źródło: Archiwum Urzędu Gminy Dobra.

- 7) ogłoszenie w 2024 r. konkursu plastycznego pn. „Świąteczna kartka z Gminy Dobra”, w którego regulaminie nawiązywano do promowania symboli, w tym zabytków Gminy Dobra. W konkursie Wójt Gminy Dobra przyznała po trzy nagrody w dwóch kategoriach wiekowych: 6-10 lat i 11-15 lat;

Fot. 6. Kartki zgłoszone do konkursu pn. „Świąteczna kartka z Gminy Dobra”.
Źródło: www.dobraszczecinska.pl

- 8) ogłoszenie w 2025 r. konkursu plastycznego pn. „Zabytki Gminy Dobra”, którego celem było propagowanie wiedzy o zabytkach Gminy Dobra, rozbudzanie i pogłębianie zainteresowań historią, szczególnie funkcjonującą w lokalnej i regionalnej świadomości społecznej, popularyzacja zasobów dziedzictwa kulturowego, podniesienie świadomości społecznej w zakresie zabytków, wzmocnienie aktywności środowisk lokalnych, promocja walorów kulturowych Gminy Dobra, edukacja regionalna, podniesienie poziomu wiedzy o dziedzictwie kulturowym, zorganizowanie wystawy prac konkursowych promujących zabytki Gminy Dobra. Konkurs skierowany był do uczniów szkół podstawowych. Prace były oceniane w dwóch kategoriach wiekowych: 7-10 lat i 11-15 lat według następujących kryteriów: oryginalność, zgodność z tematem, estetyka i kompozycja. Jury konkursu oceniło 119 prac konkursowych i przyznało trzy nagrody w każdej kategorii wiekowej. Konkurs cieszył się zainteresowaniem lokalnych placówek oświatowych, jak również uczniów szkół podstawowych z terenu miasta Szczecin;

Fot. 7. Ogłoszenie o konkursie plastycznym w 2025 r. Źródło: Urząd Gminy Dobra.

- 9) w okresie sprawozdawczym 2024-2025 przeprowadzono dwukrotny objazd gminy celem dokonania inwentaryzacji obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Dobra;
- 10) Urząd Gminy Dobra prowadził profil na Facebooku oraz stronę internetową, gdzie pojawiają się wpisy poświęcone m. in. tematyce kulturalnej oraz zabytkom;
- 11) edukacja w kontekście poznawania historii i dziedzictwa realizowana była przede wszystkim przez gminne szkoły i przedszkola oraz Gminne Centrum Kultury i Bibliotek w Dobrej (zw. GCKiB), które m.in. przeprowadziło Konkurs Wiedzy o Gminie Dobra – Edycja XIV w 2024 r. i Edycja XV w 2025 r. Uczniowie gminnych szkół podstawowych rywalizowali o tytuł najlepszego znawcy swojej małej ojczyzny;
- 12) w ramach Zachodniopomorskich Dni Dziedzictwa w 2024 r. w Marcecie Groseria w Stolcu odbyły się warsztaty „Pytania do przeszłości” przygotowane wspólnie przez Muzeum Pomorza w Greifswaldzie, teatr Zaytun oraz Kluby GCKiB w Stolcu i Rzędzinach;
- 13) organizacja gminnych imprez o zasięgu lokalnym, przybliżających m. in. wartości historyczne i kulturowe regionu, np. „Festiwal Róż” w 2024 r. i „Różane Dni Dobrej” w 2025 r. Wydarzenia te gromadziły wielu mieszkańców gminy, jak również licznych gości z terenu powiatu i województwa;

- 14) GCKiB w Dobrej w 2025 r. w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa organizowało wydarzenie pn. Europejskie Dni Dziedzictwa w Gminie Dobra. W programie przewidziano: wystawy („Miejsce-Pamięć-Wspomnienia” w Klubie w Wołczkowie, „Pamięć i historia” w Bibliotece w Dołujach), prelekcje („Bezrzecze – historie i historyjki” w Klubie w Bezrzeczu, „Folklor i architektura Ziem Odzyskanych” w Klubie w Dobrej), wycieczki historyczne („W stronę architektury. Młode Dziedzictwo” - Klub w Wąwelnicy, „Podróż pałacowym traktem” - Klub w Stolcu, „Szlakiem zabytków powiatu polickiego” - Klub w Skarbimierzycach, „Pamięć i historia” - Biblioteka Dołuje), warsztaty, pokazy taneczne oraz spotkania międzypokoleniowe („Miejsca ludzkich wspomnień” - Klub Dołuje, „Nasza historia” - Klub Stolec, „Spotkanie międzypokoleniowe” - Klub w Rzędzinach, „Tradycja od pokoleń – jak to kiedyś było” - Biblioteka Mierzyn);
- 15) w celu promowania lokalnego dziedzictwa kulturowego, jego ochrony oraz poszerzenia wiedzy historycznej o zabytkach we wrześniu 2025 r. w Klubie w Wołczkowie miała miejsce wystawa rysunków mieszkanki Wołczkowa Pani Hanny Januszewskiej, które przedstawiały zabytki Gminy Dobra;
- 16) Gmina Dobra aktywnie wspierała organizacje pozarządowe, organizacje pożytku publicznego, kluby i stowarzyszenia ogłaszając konkursy ofert, w wyniku których dofinansowywane były projekty przygotowywane przez lokalne organizacje, a środki pochodzące z budżetu gminy przyczyniały się do realizacji wielu ciekawych projektów, w tym edukacyjnych lub historycznych. W 2024 r. w ramach realizacji zadania publicznego pt. „Zwiedzamy kamienne kościoły Gminy Dobra” na podstawie Umowy nr 217/2024 z 8 kwietnia 2024 r. zawartej z Gminą Dobra Stowarzyszenie „Historie Lokalne” zorganizowało sześć wycieczek, w których udział wzięli mieszkańcy gminy Dobra, Szczecina i okolic. W trakcie wycieczek przedstawiono informacje na temat kościołów w Bezrzeczu, Buku, Dobrej, Mierzynie, Wąwelnicy i Wołczkowie. Zadanie zrealizowano w terminie od 8 kwietnia 2024 r. do 6 lipca 2024 r., a Gmina przekazała na ten cel środki finansowe w wysokości 5.000,00 zł.

Fot. 8. Relacja ze zwiedzania kościoła w Dobrej w dniu 25.05.2024 r. Źródło: www.dobraszczecinska.pl

Fot. 9. Relacja ze zwiedzania kościoła w Mierzynie w dniu 25.06.2024 r. Źródło: www.dobraszczecinska.pl

Podsumowanie

Podsumowując należy stwierdzić, że priorytety określone w GPONZ Gminy Dobra na lata 2024-2027 w okresie sprawozdawczym 2024-2025 były realizowane wszechstronnie przez różnorodne i komplementarne zadania, w ramach posiadanych w budżecie środków finansowych przeznaczonych na ochronę i promocję zabytków. Zadania te obejmowały zarówno działania bezpośrednio wpływające na poprawę stanu zachowania gminnych zabytków, jak dotacje na prace remontowe i konserwatorskie, projekty upowszechniające i promujące lokalne dziedzictwo kulturowe oraz zwiększające świadomość społeczną w zakresie potrzeby jej zachowania. W zakresie ochrony i opieki nad zabytkami, Gmina Dobra współpracowała z placówkami oświatowymi, kulturalnymi i kościołami, promując materialne oraz niematerialne dziedzictwo kulturowe całej gminy. Zadania wspierane były również przez projekty edukacyjne mające na celu wzrost świadomości kulturalnej oraz rozbudzenie zainteresowania zabytkami wśród mieszkańców Gminy Dobra.

Podejmowane przez Gminę Dobra, a wskazane w treści niniejszego sprawozdania działania promocyjne, edukacyjne i informacyjne powinny przyczynić się do wzrostu zainteresowania kulturą regionu i ochroną zabytków, które stanowią namacalne świadectwo burzliwej historii ludzi zamieszkujących dawniej i dziś tereny leżące obecnie w granicach administracyjnych Gminy Dobra.

Wójt Gminy Dobra

Magdalena Zagrodzka

/podpis elektroniczny/

Sprawozdanie sporządziła:

Kierownik Wydziału ds. Obywatelskich w Urzędzie Gminy Dobra

Agnieszka Łączna-Jaworek

Załączniki:

Spis tabel:

Tabela 1. Dotacje celowe z budżetu Gminy Dobra przekazane w 2024 r. na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich oraz roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. *Źródło: opracowanie własne.*

Tabela 2. Dotacje celowe z budżetu Gminy Dobra przekazane w 2025 r. na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich oraz roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. *Źródło: opracowanie własne.*

Spis fotografii:

Fot. 1. Prace konserwatorskie przy pomniku Jürgena Berndta von Ramin w Stolcu. *Źródło: www.dobraszczecinska.pl*

Fot. 2. Remiza - Trafostacja w Stolcu – I miejsce w konkursie fotograficznym „Zabytki Gminy Dobra w obiektywie” w 2024 r. *Autor: K. Chomiuk*

Fot. 3. Kościół p.w. Św. Antoniego Padewskiego w Buku po przeprowadzeniu prac konserwatorskich w latach 2024-2025. *Autor: S. Hałajda*

Fot. 4. Odrestaurowane wnętrze kościoła p.w. M.B. Królowej Świata w Dobrej. *Źródło: www.dobraszczecinska.pl*

Fot. 5. Fotografie zgłoszone do konkursu fotograficznego „Zabytki Gminy Dobra w obiektywie” 2024 r. *Źródło: Archiwum Urzędu Gminy Dobra*

Fot. 6. Kartki zgłoszone do konkursu pn. „Świąteczna kartka z Gminy Dobra”. *Źródło: www.dobraszczecinska.pl*

Fot. 7. Ogłoszenie o konkursie plastycznym w 2025 r. *Źródło: Urząd Gminy Dobra*

Fot. 8. Relacja ze zwiedzania kościoła w Dobrej w dniu 25.05.2024 r. *Źródło: www.dobraszczecinska.pl*

Fot. 9. Relacja ze zwiedzania kościoła w Mierzynie w dniu 25.06.2024 r. *Źródło: www.dobraszczecinska.pl*